

Dialoguri existențiale Bruckner – Mahler

(Grigore Constantinescu – 4 septembrie 2015)

Dacă Rapsodiile sunt, pe graficul creației, semnul tinereții componistice enesciene, în schimb „Vox Maris” are o valoare testamentară, semn de despărțire a artistului de muzică, melomani și interpreți.

Pentru al doilea concert al Israel Philharmonic Orchestra, directorul și dirijorul principal al ansamblului a gândit, ca și în seara precedentă, să ne întâmpine cu capodopere.

Mai întâi, poemul vocal simfonic „Vox Maris” op.31, lucrare impresionantă prin mesajul uman, dificilă fără tăgadă în ceea ce privește realizarea concertantă. La Enescu, programatismul este o „rara avis”, proiect ce depășește aura componisticii pure. Pentru poemul ascultat, există un scenariu ce-și află concretizarea în complexitatea partiturii orchestrale, însoțite de prezența corală și vocile soliste. Ca și cu alte prilejuri, Zubin Mehta a reunit dimensiunile sunetului cu timbralitatea, creând imaginea. Corul Filarmonicii bucureștene, depășind efortul spectacular al „Carminei Burana”, s-a îndreptat astfel către plastica descriptiv picturală a narațiunii, abil îndrumată către imagine de dirijor și maestrul de cor Ion Iosif Prunner. Glasul lui Marius Vlad Budoiu, prezent și în edițiile trecute pentru „Vox Maris”, întregește cu expresivitatea sa latura poetică și tragică a poemului.

Impresionante, problemele existențiale desfășurate de-a lungul „Simfoniei a IX-a” de Gustav Mahler, s-au dovedit, în timpul audiției, a nu fi virtual diferite față de cele cuprinse în mesajul „Simfoniei a VIII-a” de Bruckner, audiată cu o seară mai înainte. Filozofia și experiența de viață a lui Zubin Mehta le apropie, aducând în valuri sonore mistica relației perpetue moarte-viață, care i-a bătut pe acești mari compozitori.

Idea lui Mehta a fost să deschidă dialogul destinului, comentat prin discursul simfonic, pentru a determina astfel ascultătorul să-și privească viața, asumându-și răspunderea. Puternică, ideea lui Zubin Mehta impune, cu aceste două capodopere, adevărul în fața poeziei neantului, cu o forță de convingere ce și-a asimilat-o în întregime interpretarea acestei mari Orchestre, venite în România să ne invite la confruntarea cu realitatea prin intermediul unei impunătoare prelegeri filosofico-estetic-muzicale. Viziunea interpretativă dirijorală, cunoscând sonoritatea Sălii Mari a Palatului, a așezat muzicienii concentric, în jurul pupitrului dirijoral, Zubin Mehta obținând astfel o coloană sonoră înaltă și unitară, care se aude bine fie în registrul alăturilor, fie în melosul poetic sau șoapta de rugăciune a cordelor din finalul simfoniei mahleriene.

Dacă memoria nu ne înșală, privind spre trecut, cred că marele dirijor a ajuns la măiestria și înțelepciunea capabile să dea viață unor asemenea capodopere, imposibil de uitat în istoria acestui mare Festival.